

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞI'NA

Aşağıdaki sorularımın, Türkiye Cumhuriyeti Milli Eğitim Bakanı Sn. Yusuf Tekin tarafından Anayasa'nın 98'inci ve İçtüzüğü'nün 96'ncı maddesi gereğince yazılı olarak cevaplandırılmasını arz ederim. 06.05.2025

Ridvân Uz
İYİ Parti Çanakkale Milletvekili

Türkiye'deki eğitim sistemi uzun yıllardır sınav merkezli bir yapıya indirgenmiş; öğrenci başarısı büyük oranda merkezi sınavlardaki puanlara göre değerlendirilmiştir. LGS, YKS ve benzeri sınavlar, hem öğrencilerin hayatlarında belirleyici hale gelmiş, hem de öğretmenlerin ve okulların performans ölçütü olarak kullanılmaya başlanmıştır. Bu durum, eğitimin asli amacı olan bireyin yeteneklerini geliştirme, düşünsel ve ahlaki olgunluk kazandırma misyonunun ikinci plana itilmesine neden olmuştur.

OECD PISA 2022 verilerine göre, Türk öğrenciler: Okuduğunu anlama alanında 81 ülke arasında 39. sırada, Matematikte 40. sırada, Fen bilimlerinde ise 39. sırada yer almıştır. Bu sonuçlar, sınav başarısına odaklanan sistemin, gerçek öğrenmeyi teşvik etmediğini açıkça ortaya koymaktadır. Eğitim Reformu Girişimi (ERG) ve akademik çalışmalar, sınav odaklı sistemin: Öğrencilerde yüksek sınav kaygısı, Tükenmişlik sendromu, Psikolojik çöküntü ve hatta intihar eğilimi gibi ciddi sorunlara yol açtığını ortaya koymaktadır. Sağlık Bakanlığı verilerine göre 2023 yılında ortaöğretim çağındaki çocuklar arasında psikolojik danışma hizmetlerine başvuru sayısı son 5 yılda %80 artmıştır. Özellikle sınav dönemlerinde bu başvurularda ani artışlar yaşandığı saptanmıştır. Türkiye genelinde her yıl milyonlarca öğrenci, LGS ve YKS gibi sınavlara hazırlık amacıyla özel dershanelere, özel okullara, test kitaplarına ve bireysel özel derslere yönlendirilmektedir. Sınav merkezli sistem; sadece bilgiyi ölçmeye odaklanarak, öğrencilerin yaratıcılık, eleştirel düşünme, problem çözme, sosyal sorumluluk alma gibi çağın gerektirdiği becerileri edinmelerinin önünde engel teşkil etmektedir.

Dünyada birçok gelişmiş ülke, sınav merkezli eğitim anlayışından uzaklaşmakta; yerine süreç odaklı değerlendirme, portfolyo sistemleri, proje bazlı öğrenme ve kişiselleştirilmiş eğitim gibi alternatif modeller geliştirmektedir. Türkiye'nin de, bu tür alternatif sistemleri araştırması, pilot uygulamalarla test etmesi ve sınav odaklı yapının zararlarını azaltması artık bir zorunluluktur.

Bu bağlamda;

SORULAR:

1. Türkiye genelinde son 10 yılda LGS ve YKS sınavlarına hazırlık amacıyla özel ders, kurs ve test kitaplarına ayrılan ortalama aile harcaması ne kadardır?
2. 2020-2024 yılları arasında, sınavlara bağılı olarak rehberlik servislerine yapılan başvurulara göre öğrencilerde görülen kaygı bozukluğu, depresyon ve panik atak gibi psikolojik rahatsızlıkların oranı nedir?
3. Sınav başarısına odaklanan mevcut sistemin dışında, yaratıcı düşünmeyi ve bireysel farklılıkları destekleyecek bir ölçme-değerlendirme modeli geliştirilmesi yönünde Bakanlığınızın yürüttüğü bir çalışma var mıdır?
4. Eğitim müfredatında sınav dışı becerileri (yaratıcılık, eleştirel düşünme, işbirliği vb.) geliştirmeye yönelik hangi uygulamalar bulunmaktadır?
5. Son 5 yılda merkezi sınavlarda (LGS ve YKS) yüksek başarı elde eden öğrencilerin kaçısı devlet okullarından, kaçısı özel okullardan mezun olmuştur? Bu dağılım bölgeler arasında ne gibi farklar göstermektedir?
6. Her eğitim öğretim yılında sınav baskısıyla okulu bırakmak zorunda kalan veya eğitim motivasyonunu kaybeden öğrenci sayısı kaçtır?
7. Alternatif sınav sistemleri veya portfolyo, proje tabanlı değerlendirme gibi yöntemlerin Türkiye eğitim sistemine entegrasyonu için planlanan bir pilot uygulama mevcut mudur?